

De hongerigen voeden

teksten uit de viering van 8 januari 2017

Inleiding

Welkom u allen in de eerste Laatdienst 2017. Ook namens de Laatdiensten wil ik u een liefdevol nieuwjaar toewensen. Een jaar waarin we mogen omkijken naar elkaar, waarin we ons gedragen weten door de Eeuwige.

Stilte nu, stilte om ons te openen voor de liefde van de Eeuwige. Stilte om ons te verbinden met een nieuwe ruimte waarin we de Laatdiensten gaan vieren.

In de serie 'de werken van Barmhartigheid' staat vandaag 'de hongerigen voeden' op het programma.

Honger naar brood, maar ook naar gerechtigheid en vrede, naar zingeving en betekenis.

In de voorbereiding hebben we vele teksten geproefd en daarvan willen we u ook laten proeven. Teksten die eeuwenoud zijn maar ons nog steeds voeden.

De leidende tekst zal zijn 'Jij mijn herder, niets zal mij ontbreken'. Niets zal mij ontbreken, zonder vroom te willen zijn. Want hoezo zal niets ons ontbreken. Wanneer we kijken naar de wereld zien we zoveel onrecht en woede, zoveel haat en verdriet. Zoveel honger. En toch 'niets zal mij ontbreken'.

We presenteren deze dienst dan ook in de vorm van een diner. Een diner met brood genoeg voor iedereen. En vriendschap en liefde. 'Mij zal niets ontbreken'

1 Even wat vragen vooraf - Amos 8: 1 – 6

Bidt u, dankt u voor het eten? Wie dankt u voor het voedsel? God, de boer, de handel, de samenleving, de kok? En is het zo dat niets u zal ontbreken? En telt dat voor iedereen? Is er ruimte waarheen de herder u keer op keer naar toe kan leiden? Hoe gaan wij mensen om met vruchtbare aarde, grazige weiden? Is alles wat dat betreft eerlijk verdeeld? Amos wist wel antwoord op die vragen. O ja er is ruimte genoeg, maar een woestijn of een kaal berglandschap is iets anders dan een grazige weide. Grazige weiden zijn schaars en er wordt maar al te vaak nonchalant mee om gegaan. Vruchtbare aarde wordt maar zelden gekoesterd en ervaren als een groot geschenk. Eerder en veel vaker wordt vruchtbare aarde gezien als koopwaar en bron voor economisch gewin. Vruchtbare akkers worden aaneengeregend door machtigen en rijken die menen dat alles te koop is. Tegenwoordig worden zelfs bijna hele landen opgekocht, landgrabbing of landroof genoemd, waardoor voor de plaatselijke bewerking van de aarde geen plek meer is. Overal verspreid over de aarde verschijnen velden met gewassen die gebruikt worden voor de productie van biodiesel of veevoer, waardoor de kapitaalcrachtigen meer vlees kunnen eten. Als er wordt nagedacht over het zelf voedsel telen door arme mensen wordt er diep gezucht, want wat levert dat nou op? Geld is voor de beter bedeelde vaak het enige wat telt en liefst nog wat meer geld door te sjoemelen met de gewichten, de verpakking, de prijs of de software. Veel mensen vinden Amos te zuur en te somber. Maar wat die mensen vaak vergeten is dat Amos ziet wat verloren gaat. Hij kende als veeboer en kweker van moerbeivigen het leven van het opstaan met de zon, met de elementen. Hard werken, maar ook vreugde, dankbaarheid en bovenal verwondering zaten in het aanbod van dat leven. Want zeg nou zelf, hoe anders is het als er een bordje verkocht staat bij jouw stukje grond en jij je vervolgens iedere dag moet opmaken om vanuit een krot in een voorstad zeulend met een blad vol zelfgebreide moerbeivigen en andere prullaria rondom de heiligdommen van de hoofdstad een troep toeristen te gaan lastigvallen? Amos windt er geen doekjes om. Voor Amos staat vast armoede is onrecht. Een samenleving die armoede, slavernij of honger duldt die deugt niet. Hoe sta jij daar tegenover?

2 Wat staat er op het menu? - Ruth 2: 14 – 18a

Armoede is onrecht? Honger is onrecht? En dan? Hoe ga je ermee om? Je kunt de wereld toch niet veranderen? Telkens in de loop van de geschiedenis zie je mensen omgaan met honger en armoede alsof het om een voldongen feit gaat. Armen horen, armoede hoort erbij. Honger los je op met aren lezen achter de maaiers, met het uitdelen van soep, van brood zoals de Meester van Alkmaar het 500 jaar geleden voorstelt op de werken van barmhartigheid. Als vanzelf voegen zich bij die schildering beelden van hopen kleren en pakken koeken en blikken met dit en dat waarvan de houdbaarheidsdatum is overschreden. De rijen bij de voedselbank, hoor je het gekrijs en zie je het gesticuleer bij gaarkeukens of het uitdelen van voedselbonnen. Zit er ergens samen met de ziel op de verkeerde plek die leus van bed bad en brood. Het kan een heerlijk gevoel opleveren om te geven. Denk maar aan de machtigen der aarde die geschenker uitwisselen tot aan pandaberen aan toe. Maar wat, als je niets terug kunt geven, dan kan dat voelen alsof jij jezelf hebt

gegeven. Vroeger of later kan dan gemakkelijk boosheid ontstaan. Barmhartigheid is één ding. Dat recht geschiedt is iets anders. Mensen willen niet alleen restjes eten alsof het een gunst is bij de gratie van de overvloed. In het geval van Ruth gaan de dingen net even anders. Natuurlijk kun je vraagtekens zetten bij de in de familieverbanden vervatte barmhartigheid, hoezo is een vrouw alleen overgeleverd aan de heidenen. Wat is dat voor samenleving? De manier waarop het gaat is bij Ruth net even anders. Hier lijken de wetten en regels er voor de mens te zijn. Bovendien zijn er liefde, vriendschap en een krachtige vrouw in het spel. En daarom staat er bij het voorgerecht niet alleen soep, maar soep met gersten koeken. Er blijkt genoeg, zelfs meer dan dat. Ruth is een vrouw die niet alleen hoeft te bukken, maar ook kan zitten. Geen naamloze, geen uitgestotene. Een vrouw die kan gaan en kan staan. Is zij een uitzondering deze Ruth, de voormoeder van dat kind waar geen plek voor was? Een kind dat later zal omzien naar hongerigen en zieken. Moge het voorgerecht u wel bekomen!

3 Het hoofdgerecht - Lucas 8: 49, 54 – 55

Ruth is de voormoeder van Jezus. De mens die zal leven te midden van hen die in nood zijn. Hij probeert die nood te lenigen. Door mensen beter te maken. Hongerigen te voeden. Hongerigen, het lijkt wel of het over niet-mensen gaat. Maar helpt het? Verandert er iets? Hij heeft er ook iets bijgezegd. Over een koninkrijk. Een ander rijk. Een rijk dat alleen zichtbaar is telkens als er wordt gedeeld, gegeven en ontvangen, waarbij ontvangen een daad ten leven is. Met ademen begint het, maar opstaan en het leven nemen is nog een heel ander verhaal. 'Geef haar te eten', wordt over het tot leven gewekte dochtertje: het meisje, meisje, sta op! van Jairus gezegd. Ik zei het al geven is leuk, maar nemen om niet is best moeilijk. Zal het meisje het voedsel tot zich kunnen nemen? Hoe werkt dat bij u/jou als je straks deelt, geeft en neemt? Is er voor alle facetten ruimte? Ervaar je de maaltijd van brood en wijn als de basis? Zoals Ruth toen ze aanzat bij de oogsters? Als het hoofdgerecht op het menu in een omgeving waar mensen tot leven worden gewekt?

4 Het nagerecht: overbodige luxe of eindeloos zaligmakend? - Openbaring 22: 1 – 2

Is het gênant om in een dienst waarin het gaat over de hongerige mens voeden te spreken over toetjes, een nagerecht? Het gaat toch alleen maar over wat nodig is. Of toch over meer dan dat? Eén op de negen mensen heeft honger. Hoe dat kan? Voedseltekorten kunnen onder andere ontstaan door misoogsten, die in toenemende mate voorkomen door de huidige versnelde klimaatveranderingen, waardoor allerlei balansen verstoord zijn geraakt, door oorlogen en door wanbeheer. Als honger niet gestild wordt, ga je dood. En daar gaat het over in de statistieken over mensen die sterven van de honger. Want eigenlijk klinkt dat een beetje gek: één op de negen mensen heeft honger. Iedereen heeft op zijn tijd honger of tenminste trek. En de meeste mensen kunnen die honger of die trek stillen. En dan vraag ik je: hoe doet u/ hoe doe jij dat? Hoe gaat u? ga jij om met voedsel? Is het een noodzakelijk kwaad? Blijft een hongergevoel knagen? Heb je last van overgewicht? Kun je alle voedsel verdragen? Hunker je naar voedsel voor de ziel? Kortom hoe ga je om met dat gevoel van leegte en gemis? Stel een menu samen! Van de soep van de restjes met de gersten koeken van Ruth, de liefde en vriendschap die Ruth kon delen; van het brood van het dochtertje van Jairus om te leren dat leven een-mens-worden betekent die voedsel nodig heeft voor lichaam en ziel. Dat voedsel iets is om te delen, te geven en te nemen. Zodra je dat ervaart kom je vanzelf bij het nagerecht en val je als het ware in dat droombeeld van Johannes met levensbomen met genezende bladeren en stromende rivieren van gerechtigheid. Heilzaam voedsel, iedere maand anders. Is het eindelijk duidelijk: eerlijk voedsel is een mensenrecht. In het midden staat het lam om geslacht of gevonden te worden? Zou dat laatste zo zijn, zou de wereld weidegrond zijn! Hoe gaat uw/jouw menu eruit zien? Bedenk in ieder geval: the proof of the pudding is in the eating.